

Stofluizen in huis

Onze woning; een comfortabele plek, waar de voorraadkast goed gevuld is en waar we beschermd worden tegen invloeden van buitenaf. Ook ongenode gasten profiteren hier van. Als het voedsel wat langere tijd staat en bereikbaar is, is de kans groot dat het gekoloniseerd wordt door stofluizen, zoals *Lepinotus patruelis* Pearman, *Liposcelis*-soorten of *Dorypteryx domestica* (Smithers) en *Dorypteryx longipennis* Smithers. Deze en andere stofluissoorten zijn algemeen in huizen, maar veroorzaken gelukkig meestal geen overlast.

Stofluizen zijn kleine insecten met een zacht, kwetsbaar lichaam en lange antennen. In tegenstelling tot bladluizen, die een zuignuit hebben, hebben ze bijtende monddelen. Mensen hoeven echter niet bang te zijn om gebeten te worden: het zijn geen bijtende luizen, zoals de hoofd- of schaamluis en ze leven dan ook niet in het haar van mens en dier. Veel stofluizen die binnen leven hebben geen of verkleinde vleugels, terwijl de soorten die buiten in de natuur leven vaak lange vleugels hebben.

Lepinotus patruelis. Foto: Theodoor Heijerman

Dorypteryx longipennis. Foto: Ab H. Baas

Wie de diertjes eens wil zien, kan ze met enig zoeken in het eigen huis vinden. Je maakt een goede kans door achterin de voorraadkast te gluren. Ook de winterse zakken met vogelstrooivoer in de schuur worden vaak bevolkt, helemaal als ze een jaartje hebben overgelegen. Op plekken met een relatief hoge temperatuur en vochtigheid, zoals in de badkamer of keuken, kunnen stofluizen van onder meer het geslacht *Liposcelis* voorkomen. Maar ook op wat drogere en stoffige plekjes, zoals achter de boeken in de kast, maak je een kans. Stofluizen doen niet veel kwaad. Soms kunnen ze voordelig voor ons zijn: ze grazen vervelende schimmels weg en eten haar- en huidschilfers waardoor stofmijten (waar sommige mensen allergisch voor zijn) minder kans krijgen. Verder knabbelen ze wat aan ons eten, zoals gemorst meel. Pas als ze heel talrijk voorkomen kunnen stofluizen enige last veroorzaken door bijvoorbeeld aan oude boeken te gaan knagen. Veel mensen vinden het vervelend als stofluizen massaal in de voorraadkast rondlopen. Erg grote aantallen stofluizen in de woning kunnen ook duiden op (te) vochtige omstandigheden, zoals een lekkage of riet dat niet geheel gedroogd is voordat het dak ermee gedekt werd. In een dergelijk geval is het traceren en oplossen van de vochttoorzaak van belang. Bij voedselbedrijven en bijvoorbeeld in archieven is het soms ook noodzakelijk om de aantallen stofluizen terug te brengen.

We ontkomen er niet aan om ons huis te delen met deze insecten. *Lepinotus patruelis*, *Liposcelis*-soorten en nog enkele andere stofluissoorten zijn namelijk algemeen en komen misschien wel in elk huis voor. Wie het niet gelooft moet maar eens goed op zoek gaan in de voorraadkast...

Tekst: Jinze Noordijk, EIS Kenniscentrum Insecten en Bruce Schoelitz, KAD

Stofluiswerkgroep

Vindt u stofluizen in gebouwen? Dan kunt u een bijdrage leveren aan de verbreding van de kennis over deze insecten. In 2013 is door EIS Kenniscentrum Insecten een stofluiswerkgroep opgericht, met als doel meer inzicht te verkrijgen in het voorkomen en de verspreiding van stofluizen in Nederland. Ook het KAD is hierin vertegenwoordigd en de werkgroep is erg geïnteresseerd in de gedomesticeerde soorten. U kunt de aangetroffen stofluizen opsturen naar het KAD, of meenemen naar de volgende nascholingsdag. De tere diertjes zijn het best te verzamelen door ze te laten vastplakken aan een nat penseel of punt van een doek en die vervolgens in een potje alcohol te dopen, zodat de insecten daarin weer losraken.